

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/46/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8821201595
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8821201595.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: U. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, XXX XX I., zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom AK ul. J Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, proti žalovanému: VÚB, a.s. so sídlom Mlynské nivy 1, 820 05 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpeného Beňo & partners, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, o zaplatenie 1.798,30 eura s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 11Csp/81/2021-344 zo dňa 31.01.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výrokoch I. a III.

II. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 1.798,30 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 22.08.2021 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietla.

III. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady, bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v samostatnom uznesení, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodné obohatenia vo výške 1798,30 eura, sumy zaplatenej za obdobie od 07.02.2020 do 15.03.2021, je dôvodná. Zmluva o úvere neobsahuje niektoré z obligatórnych náležitostí požadovaných zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a to podľa § 9 ods. 2 v súlade s písm. g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie - v zmluve o úvere je náležitosť celková výška spotrebiteľského úveru uvedená nesprávne.

Ďalším dôvodom bezúročnosti je, že je RPMN vypočítané nesprávne. Kúpna zmluva a zmluva o úvere sú zmluvami vzájomne závislými a je nevyhnutné ich posudzovať ako jeden celok podľa § 52 a ods. 2 Občianskeho zákonníka: „Ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv.

Konštatoval, že žalobkyňa nežiadala o úver v sume 4.870,- eur, ale len o úver rovnajúci sa zvyšku kúpnej ceny motorového vozidla bez ďalších služieb a poplatkov, t.j. 4.399,- eur po uhradení akontácie

1.000,- eur. Pri podpise súvisiacich zmlúv nebola o takejto sume úveru vopred informovaná. Žalovaný dal žalobkyni iba možnosti, buď podpísať vopred predformulované listiny (kúpna zmluva a zmluva o úvere) alebo ich ako celok odmietnuť. Žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že žiadne ďalšie doplnkové služby nežiadala, žiadne príslušenstvo kupovať nechcela. Nedošlo teda k platnému dojednaniu výšky úveru. Žalovaný, veriteľ umelo navýšil sumu úveru bez tohto, aby to bolo dohodnuté v kúpnej zmluve s cieľom umelo navýšiť sumu poskytovaného úveru, nakoľko výška poskytnutého úveru je jedným zo základných vstupných parametrov pre výpočet údaju RPMN. Je nedôvodné žiadať zaplatenie služieb príprava vozidla k predaju a služby N. T., ktoré poskytnúť spotrebiteľ nechcel a nežiadal. Takéto služby v kúpnej zmluve v súvislosti s predajom vozidla dohodnuté neboli. Veriteľ ich účelovo zakomponoval do zmluve o úvere a zneužil svoje postavenie ako veriteľa.

Uvedená peňažná suma, kúpna cena vozidla 4.399,- eur (po odrátaní akontácie) mala byť preto aj celkovou výškou poskytnutého spotrebiteľského úveru. Je neprípustné, aby poskytovateľ úveru, premietal do istiny úveru akékoľvek pre klienta spotrebiteľa skryté povinné náklady na financovanie niečoho čo spotrebiteľ nepožadoval, takýto postup je možné považovať za nekalú obchodnú praktiku. Žalobkyňou predložené čestné vyhlásenia a kúpne zmluvy v iných obdobných prípadoch takýto postup žalovaného preukazujú. Pre výpočet RPMN sú dôležité vstupné parametre. V zmluve o úvere je uvedená RPMN v nesprávnej výške 25,40 %. Pri skutočnej výške úveru, zodpovedajúcej dohodnutej cene osobného automobilu zníženej o akontáciu, potom pri výške mesačnej splátky 124,83 eura a počte splátok 72 a má byť podľa prepočtu žalobcu údaj RPMN v inej výške a to 30,47 %. Súd prvej inštancie orientačne RPMN prepočítal, pričom mu vyšla ešte vyššia suma RPMN a to 32,60 %. Sankciou za uvedenie RPMN v neprospech spotrebiteľa je nevyvrátiteľná zákonná domnienka, podľa ktorej je spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch.

Zároveň celkové náklady úveru vyjadrené prostredníctvom RPMN v zmluve o úvere, sú uvedené v nesprávnej výške, v neprospech spotrebiteľa. Ak úver bol 4.399,- eur a žalobkyňa má zaplatiť 8.987,76 eura, ide o sumu ktorá viac ako dvojnásobne presahuje sumu úveru. Takáto celková odplata sa nepochybne prieči dobrým mravom a napíňa skutkovú podstatu úžery na čo žalobca poukázal a s čím sa súd prvej inštancie stotožnil.

Taktiež ďalším dôvodom bezúročnosti úveru je to, že v danom prípade bola dohodnutá neprimerane vysoká úroková sadzba 25,40 %, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie zisťoval výšku úrokovej sadzby z úverov obdobných v rozhodnom období na internetovej stránke Národnej banky Slovenska a zistil, že výška pri obdobných úveroch v rozhodnom období bola 11,91 % ročne. Dohodnutá výška v danom prípade predstavuje zhruba viac ako dvojnásobok výšky úrokovej sadzby za ktorú poskytovali banky úvery v rozhodnom čase teda v čase uzavretia zmluvy. Dohoda o úroku v rozpore s dobrými mravmi a preto je táto časť zmluvy neplatná. Z neplatnej dohody nemôže vzniknúť právo na plnenie.

Ak bol žalobcovi poskytnutý úver na kúpu tovaru 4.399,- eur (kúpna cena vozidla) a reálne žalovaný zaplatil viac, žalovaný sa na úrok žalobcu bezdôvodne obohatil. Súd už rozsudkom zo dňa 07.06.2021, č.k. 5Csp/31/2020-268 rozhodol o tom, že uvedený spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a tiež rozhodol o vydaní čiastočného bezdôvodného obohatenia, t.j. toho o čo sa žalovaný bezdôvodne obohatil v sume 3.335,48 eura za obdobie od 12.12.2017 do 10.01.2020. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáha vydania bezdôvodného obohatenia za ďalšie obdobie od 07.02.2020 do 15.03.2021 v sume 1.798,30 eura. Výška tohto bezdôvodného obohatenia za dané obdobie nebola žalovaným rozporovaná a vyplýva z predložených listín.

Čo sa týka žalovaným vnesenej námietky premlčania, túto súd prvej inštancie považoval za nedôvodnú. V prípade vydania bezdôvodného obohatenia u subjektívnej premlčacej doby je jej začiatok viazaný na skutočnú, nie predpokladanú vedomosť oprávneného (spotrebiteľa) o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila. Keďže v danom prípade ide o úhrady za obdobie od 07.02.2020 do 15.03.2021 a žaloba bola dňa 6.7.2021, nárok je jednoznačne nepremičaný.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy o úvere jednostranne určil výšku úveru 4.870,- eur, nakoľko žalobca ako spotrebiteľ nemal záujem o financovanie doplnkového tovaru a služieb. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných

dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Poukázal na to, že je potrebné si uvedomiť, aké zmluvy žalobca uzavrel a s ktorou zmluvnou stranou. Žalobca uzavrel Kúpnu zmluvu, ktorou nadobudol motorové vozidlo. Túto zmluvu uzavrel s predávajúcim, ktorým bol autobazár (R., s.r.o.). Kúpna cena 5.399,- eur. Žalobca uzavrel Poistnú zmluvu s poisťovňou (G. s F.). Jednorazové poistenie N. T. vo výške 200,- eur. Žalobca uzavrel Zmluvu o dodaní služby (doplňkový zákaznícky servis) s predávajúcim (autobazár). Cena spolu 271,- eur. Žalobca uzavrel Úverovú zmluvu so žalovaným, teda poskytovateľom úveru, veriteľom. Výška úveru celkom 4.870,- eur, z toho 4.399,- eur na kúpu auta, 200,- eur na poistné a 271,- eur služby. Okrem toho je potrebné uvedomiť si formu daných zmlúv. Úverová zmluva, záložná zmluva a poistná zmluva sú vyhotovené v písomnej forme, nakoľko ide o obligatórnu formálnu náležitosť. Kúpna zmluva je tiež v písomnej forme. Zmluva o dodaní tovarov a služieb je uzavretá ústne, s tým, že o jej obsahu svedčí písomný doklad - faktúra. Či už sú jednotlivé zmluvy platné, alebo neplatné, je pred akýmkoľvek rozhodnutím vo veci potrebné ich najskôr právne kvalifikovať. Z hmotnoprávneho hľadiska ide o samostatné zmluvy a dokonca aj o odlišné zmluvné typy. Súd sa však platnosťou zmlúv o doplnkovom tovare vôbec nezaoberal. Súd mal ako zásadnú predbežnú otázku rozhodnúť, či sú zmluvy o doplnkovom tovare platné, alebo nie.

Žalobkyňa v celom konaní tvrdí, že si doplnkové služby objednať nechcela. (Tvrdí, no nedokazuje.) Napriek tomuto tvrdeniu žalobkyňa požiadala písomne žalovaného o poskytnutie úveru aj na ďalší tovar a služby. Išlo výlučne o prejav jeho vôle, nie o prejav vôle veriteľa. Veriteľ nie je poisťovňa, ani nepredáva autá, ani neposkytuje služby s tým spojené. Veriteľ pritom extrémne preukazným spôsobom informoval spotrebiteľa o tom, čo a v akej výške je z úveru financované. Predmet financovania A a Predmet financovania B sú v zmluve výrazne a zrozumiteľne uvedené. Nejde o žiadny skrytý tovar, službu, alebo poplatok. Spotrebiteľ má možnosť vybrať si len Predmet financovania A, alebo zmluvu vôbec nepodpísať. Žalovaný zdôrazňuje, že o výške istiny úveru ako aj o Predmete financovania B bol žalobca informovaný jednak v Žiadosti o uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v Štandardných európskych informáciách o spotrebiteľskom úvere, ako aj v samotnej Zmluve o úvere.

Ak by si žalobca nevybral doplnkový zákaznícky servis a poistenie ako doplnkovú službu, nemusel by si na ne vziať úver a dostal by nižší úver výlučne na kúpu vozidla. Nejde teda o vynútený náklad, ani o vynútený úver, ale o samostatný úver, ktorým žalobca financoval samostatnú službu a samostatný tovar. Doplnkový tovar a služby neboli podmienkou poskytnutia úveru. Vzhľadom k tomu, že doplnková služba nie je podmienkou získania spotrebiteľského úveru a ani ich spotrebiteľ nemusí zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, nevstupujú tieto do výpočtu RPMN na strane celkových nákladov a hodnota RPMN je teda v predmetnej spotrebiteľskej Zmluve uvedená v správnej výške 25,40 %, ktorej výpočet je uvedený v listine Informácia o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN) a priemernej RPMN. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 1CoCsp/23/2020 zo dňa 18.02.2021 a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 16Co/140/2020 zo dňa 29.06.2021.

Žalovaný v celom rozsahu trvá na tom, že výška úrokovej sadzby bola dojednaná v súlade s platnou právnou úpravou. Úroková sadzba je zhodná s RPMN čo znamená, že žalovaný nežiadal od žalobcu žiadne ďalšie poplatky nad rámec úrokovej sadzby. Výška odplaty je pritom v súlade s Nariadením vlády č. 141/2014 Z.z., ktorým sa novelizuje nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré stanovuje maximálnu odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa požadovať pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty sa použije priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov za 3. štvrtrok 2014, ktorá bola vo výške 12,70 % , t.j. ostatné spotrebiteľské úvery so splatnosťou nad 5 do 10 rokov zverejnená v Súhrnných informáciách o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za 3. štvrtrok 2014. V zmysle uvedeného najvyššia prípustná výška odplaty v čase uzavretia Zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola vo výške 25,40 % (12,70 x 2). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že tak ako výška odplaty tak aj výška úrokovej sadzby, ktorá bola zhodná s výškou odplaty, bola dojednaná v súlade s platnou právnou úpravou, a preto za žiadnych okolností nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi a neplatná. Záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu neplatnosti úrokovej sadzby preto nemá oporu v zákone.

Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alternatívne, aby zmenil tak, že žalobu zamietne.

5. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Dala do pozornosti odvolacieho súdu ďalšie konanie, ktoré je založené na totožnom spotrebiteľskom kontrakte medzi účastníkmi konania, v rámci ktorého bola už rozsudkom OS Vranov nad Topľou sp.zn. 5Csp 31/2020 predmetná Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX

zo dňa 17.02.2015 posúdená ako bezúročná a bezpoplatková a žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobkyni dielčie bezdôvodné obohatenie v sume 3.335,48 eura s prísl.; žalovaný podal aj voči rozsudku v tejto inej veci odvolanie, ohľadne ktorého aktuálne prebieha odvolacie konanie na Krajskom súde Prešov.

Kľúčovou okolnosťou pre správne posúdenie predmetnej veci je závislosť všetkých zmluvných vzťahov, ktoré boli uzatvorené dňa 17.02.2015 medzi žalobkyňou a sprostredkovateľom právneho predchodcu žalovaného (§ 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, uznesenie NS SR 2Cdo165/2020 z 27.10.2021 a ďalšia citovaná judikatúra). Žalovaný sa usiluje mylne prezentovať vopred predformulované zmluvné podmienky tvoriace súčasť tzv. predmetu financovania B Zmluvy o úvere ako samostatné zmluvy; uvedený názor nemôže byť samozrejme správny nakoľko všetky listiny tvoria jeden závislý spotrebiteľský kontrakt a boli uzatvorené pri jednom rokovaní, na jednom mieste a prostredníctvom jedného sprostredkovateľa. Základ jej žalobnej argumentácie spočíva v tom, že ak chcela kúpiť vozidlo na úver u sprostredkovateľa právneho predchodcu žalovaného, bola nútená prijať aj vedľajšie zmluvné dojednania, ktoré nesledovali jej záujem a jednalo sa o poplatky (predmet financovania B resp. položky pripočítané k cene vozidla) podmieňujúce uzatvorenia závislého spotrebiteľského kontraktu (§ 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch).

Uviedla, že právny predchodca žalovaného poukázal celú sumu 4.870,- eur (celková výška úveru uvedená v Zmluve o úvere) priamo na účet finančného sprostredkovateľa R. Y. s.r.o. Žalobkyňa nedostala z celkovej výšky úveru na svoj účet žiadne plnenie a k dispozícii získal ako protihodnotu výlučne vozidlo z časti financované úverom v sume 4.399,- eur (kúpna cena auto 5.399,- eur - úhrada žalobcu 1.000,- eur), ale žiadne iné plnenie resp. protihodnota za sumu 471,- eur (poplatok za doplnkové produkty pripočítané k cene vozidla) jej už reálne poskytnuté neboli. Skutočnú výšku úveru a skutočnú výšku nákladov spojených s poskytnutím úveru možno zistiť len určením skutočnej sumy resp. hodnoty, ktorá bola daná žalobkyni k dispozícii.

6. V odvolacej replike žalovaný poukázal na to, že vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyňa opäť uvádza rovnaké nesprávne tvrdenie, že spoločnosť R. Y., s.r.o. pri uzatváraní kúpnej zmluvy a poistnej zmluvy vystupovala ako sprostredkovateľ žalovaného a konala v jeho mene a na jeho účet. V kúpnej zmluve boli zmluvnými stranami predávajúci a to spoločnosť R. Y., s.r.o. a kupujúci, ktorým bola žalobkyňa. Na základe kúpnej zmluvy žalobkyňa nadobudla motorové vozidlo a bola jej poskytnutá služba doplnkový zákaznícky servis.. Žalovaný nie je zmluvnou stranou tejto zmluvy, nie je ani predajcom áut, ani neposkytuje službu doplnkový zákaznícky servis. Rovnako spoločnosť R. Y., s.r.o. nekonala ako finančný agent žalovaného pri uzatváraní poistnej zmluvy. Žalovaný nie je zmluvnou stranou tejto poistnej zmluvy, keďže nie je poisťovňou.

Pokiaľ ide o výšku ceny za doplnkový zákaznícky servis výška kúpnej ceny je vecou dohody medzi kupujúcim a predávajúcim, to isté platí o výške poistného ako výsledku dohody medzi poisťníkom a poisťovateľom. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 4 písm. t), v) a w) Občianskeho zákonníka. Ani jedno z týchto ustanovení o neprijateľných zmluvných podmienkach sa netýka hlavného predmetu plnenia. Neprijateľnou môže byť len taká podmienka, ktorá je oddeliteľná od spotrebiteľskej zmluvy tak, že aj po jej oddelení ostane zmluva v platnosti. Hlavný predmet plnenia nemôže byť neprijateľnou podmienkou. Poistná zmluva, ani kúpna zmluva nemôže byť neprijateľnou podmienkou úverovej zmluvy.

7. V odvolacej replike dala žalobkyňa do pozornosti odvolacieho súdu, že ďalšie konanie, ktoré bolo založené na totožnom spotrebiteľskom kontrakte medzi účastníkmi konania, v rámci ktorého bola už rozsudkom OS Vranov nad Topľou sp.zn. 5Csp 31/2020 predmetná Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 17.02.2015 posúdená ako bezúročná a bezpoplatková a žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobkyni dielčie bezdôvodné obohatenie v sume 3.335,48 eura s prísl., bolo ukončené potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu Prešov sp.zn. 7CoCsp/5/2022 zo dňa 30.06.2022.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v

odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

10. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

11. V prejednávanej veci si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.798,30 eura s príslušenstvom za obdobie od 07.02.2020 do 15.03.2021, na základe tvrdeného dôvodu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého viazaného úveru na účely kúpy motorového vozidla zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 17.02.2015

12. Odvolací súd poukazuje na to, že v obdobnej veci medzi rovnakými stranami sporu a za totožných skutkových okolností, o nároku žalobkyne na bezdôvodné obohatenie za iné obdobie (12.12.2017 až 10.01.2020) už rozhodol Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom zo dňa 07.06.2021, č.k. 5Csp/31/2020 a to tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 3.335,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.335,48 eura od 14.2.2020 do zaplataenia, a to všetko do troch dní právoplatnosti tohto rozsudku, určuje, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 17.2.2015 uzatvorenej medzi žalobkyňou a spoločnosťou N. I. B., a.s. je bezúročný a bez poplatkov a žalobkyni priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením. Rozsudok okresného súdu bol potvrdeným rozsudkom Krajského súdu Prešov sp.zn. 7CoCsp/5/2022 zo dňa 30.06.2022.

13. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je potrebné poukázať na ust. § 52a ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne. Ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v ods. 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahradzujúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

14. Vyššie uvedené ustanovenie bolo doplnené novelou Občianskeho zákonníka uskutočnenou zákonom č. 568/2007 Z.z. Táto nová právna úprava ráta s tým, že pri jednom rokovaní medzi dodávateľom a spotrebiteľom môžu byť uzavreté viaceré zmluvy, pričom často sú tieto zmluvy uzavreté medzi rôznymi subjektmi, ak dodávateľ zároveň vystupuje nielen vo svojom mene, ale aj v mene tretieho subjektu (napr. kúpa spotrebiteľného tovaru a jeho financovanie prostredníctvom úveru poskytnutého treťou osobou).

15. Pri zmluvách uzavretých mimo prevádzkových priestorov dodávateľa, ak spotrebiteľ využije svoje právo na odstúpenie od zmluvy (napr. podľa § 8 ods. 1 zákona č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho) alebo odstúpi od zmluvy v prípade, ak plnenie dodávateľa je vadné a vady predávanej veci sú neodstrániteľné (§ 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka), spotrebiteľ sa dostáva do situácie, že iná, z hľadiska jej účelu, závislá zmluva zostáva platnou, pričom pre spotrebiteľa takáto zmluva nemá význam, keďže svojou povahou je zmluvou, ktorej predmet, či kauza sa realizuje len v spojení s inou zmluvou.

16. Preto sa pre spotrebiteľské zmluvy zaviedla obdobná právna úprava ako v § 275 Obchodného zákonníka, ktorá sa vzťahuje na tzv. viazané spotrebiteľské zmluvy, ktoré vyplývajú z povahy alebo stranám známeho účelu týchto zmlúv. Viazanosť týchto zmlúv spočíva v tom, že zánik jednej zo závislých zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahradzujúcim splnenie, spôsobuje priamo ex lege zánik ostatných závislých zmlúv bez potreby prejavu vôle zmluvných strán, resp. spotrebiteľa. Zakotvila sa právna konštrukcia obdobná ako pri tzv. fixnej zmluve (§ 575 ods. 3 Občianskeho zákonníka) s tým, že v prípadoch, keď plnenie iného záväzku nemá pre spotrebiteľa žiadny hospodársky význam,

zo zákona nastáva jeho zánik. V dôvodovej správe sa uvádza, že takáto právna konštrukcia posilní postavenie spotrebiteľa v súvislosti s cieľom vymedzeným v článku 153 Zmluvy o založení ES a to zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov v spoločenstve.

17. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola dňa 17.02.2015 uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 4.870,- eur. Toho istého dňa žalobkyňa uzavrela kúpnu zmluvu, kde ako predajca vystupovala firma R. Y., s.r.o. Táto firma pri uzatváraní úverovej zmluvy vystupovala za veriteľa a na strane kupujúceho figurovala žalobkyňa s tým, že predmetom tejto kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva z kupujúceho na predávajúceho vo vzťahu k osobnému motorovému vozidlu za kúpnu cenu 5.399,- eur, pričom časť tejto kúpnej ceny bola predávajúcemu uhradená v hotovosti pri podpise tejto sumy, a to v sume 1.000,- eur. Zvyšná časť kúpnej ceny mala byť uhradená prostredníctvom úveru zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX v sume 4.399,- eur. Obsahom spisového materiálu je tiež daňový doklad (faktúra) č. I. XXXX - XXXXXX (č.l. 64 spisu), kde ako predmet kúpy je uvedené osobné motorové vozidlo v sume 5.399,- eur, doplnkový zákaznícky servis v sume 271,- eur a N. T. X v sume 200,- eur.

18. Ako už bolo skôr konštatované, z obsahu kúpnej zmluvy vyplýva, že časť kúpnej ceny vo výške 1.000,- eur bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy a zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 4.399,- eur bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Z obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere však jednoznačne vyplýva celková dojednaná výška úveru v sume 4.870,- eur s tým, že predmetný spotrebiteľský úver bol účelovo viazaný a to na obstaranie tam uvedeného predmetu financovania, ktorým bolo osobné motorové vozidlo. Z uzatvorenej kúpnej zmluvy a zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplýva v zmysle ust. § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka jednoznačná závislosť týchto zmlúv. Ak v zmysle ust. § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejماً aj z obsahu dojednaných zmlúv a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné. Uplatnenie § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka na zmluvné dojednanie (kúpnu zmluvu a spotrebiteľský úver) je v tomto prípade zásadné.

19. Medzi stranami zmluvného úverového vzťahu, medzi právnym predchodcom žalovaného ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom - spotrebiteľom, nedošlo k zhodnému prejavu vôle o výške úveru, resp. údaj o výške úveru uvedený v zmluve nie je správny, pretože žalobkyňa jednoznačne prejavila vôľu prijať úver od veriteľa vo výške 4.399,- eur, t.j. len v sume zodpovedajúcej zvyšnej časti kúpnej ceny osobného motorového vozidla v zmysle kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a predávajúcim R. Y., s.r.o. toho istého dňa ako zmluva o úvere, kde je výška 4.399,- eur výslovne uvedená ako doplatok kúpnej ceny predmetu financovania A vo výške 1.000,- eur. Odvolací súd sa priklonil sa k názoru súdu prvej inštancie, že právny predchodca žalovaného jednostranne vo formulárovej zmluve o úvere určil výšku úveru 4.870,- eur a jednostranne doplnil predmet financovania B (N. T. v sume 200,- eur a doplnkový zákaznícky servis v sume 271,- eur), o ktorý ale žalobkyňa nežiadala, tieto doplnkové služby si dobrovoľne ne zvolila, boli pre žalobkyňu dodatočne povinnými nákladmi. Pri podpise zmluvy nebola o predmete financovania B informovaná, žalobkyňa nevedela, ani jej nebolo a nie je dodnes jasné, aký mal byť účel týchto doplnkových služieb a v prospech koho boli vlastne uzavreté. Prijatie týchto služieb žalobkyňou bolo podmienkou získania úveru, žalobkyňa mala možnosť iba podpísať predformulované listiny, alebo ich ako celok odmietnuť. Ide o typický prípad spotrebiteľskej zmluvy, kedy spotrebiteľ vstúpil do zmluvného vzťahu s dodávateľom, pričom nemá reálne možnosti tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník v rámci osobitnej ochrany spotrebiteľov (ust. § 52 a nasl.) výslovne stanovuje, že také ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, sú neprijateľné a neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Potom údaj o výške istiny spotrebiteľského úveru uvedený v zmluve sumou 4.870,- eur je nesprávny, čo v zmysle § 9 ods. 2 písm. g) v spojení s § 11 ods.1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách (ďalej len „ZoSÚ“) je samostatným dôvodom bezúčernosti a bezoplatkovosti úveru.

20. Odvolací súd zastáva rovnaký názor ako súd prvej inštancie, že vôľou žalobkyne bolo získať úver v konkrétnej výške 4.399,- eur, žiadne doplnkové služby si sama nevyžiadala a dobrovoľne ne zvolila, všetky doplnkové služby sú fakticky skrytými poplatkami za poskytnutie úveru a boli pre žalobkyňu dodatočne povinnými nákladmi a nie je pritom dôležité pomenovanie týchto povinných nákladov, ale ich skutočný účel. Povinné náklady v žiadnom prípade nesmú tvoriť istinu úveru. Obrana žalovaného, že

ide o samostatné tovary a služby, ktoré nemajú súvis so samotným úverom, ale sú viazané na predmet kúpy, teda nie je možné hovoriť o akýchkoľvek poplatkoch, či nákladoch súvisiacich s poskytnutím spotrebiteľského úveru, možno hodnotiť ako účelové. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že úverovú zmluvu podpisoval právny predchodca žalovaného v zastúpení predávajúcim (predávajúcim motorového vozidla), preto za týchto okolností musel právny predchodca žalovaného pri uzatváraní úverovej zmluvy vedieť, o financovanie ktorých položiek úverom mala žalobkyňa záujem, a o ktoré naopak záujem nemala a v súlade s tým mal postupovať aj pri koncipovaní úverovej zmluvy.

21. Odvolací súd v tejto súvislosti v celom rozsahu poukazuje na rozsudok Krajského súdu Prešov v Prešove sp.zn. 22Co/18/2022 z 28.06.2022, v ktorom bola riešená obdobná situácia v súvislosti s kúpou motorového vozidla, poskytnutím úveru na zvyšok kúpnej ceny a doplnkovými službami. Skutkovo sa jednalo o totožnú situáciu. Odvolací súd v tejto veci potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosť totožného žalovaného ako v prejednávanej veci vydať bezdôvodné obohatenie spotrebiteľke, keď dospel k záveru, že RPMN uvedená v úverovej zmluve nezodpovedá kúpnej cene, ktorá je uvedená v kúpnej zmluve suma 6.295,- eur, po odrátaní zaplatenej hotovosti 1.860,- eur pri podpise zmluvy, vo výške 4.435,- eur a v dôsledku čoho je podľa § 11 ods. 1 písm. d) ZoSÚ uver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere bezúročný a bez poplatkov.

22. K tomuto záveru dospel v obdobnej veci aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením zo dňa 27.10.2021 sp.zn. 2Cdo 165/2020 zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18.02.2020 sp.zn. 14Co 203/2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Tiež v tomto prípade ako predajca vystupovala firma R. Y., s.r.o., pričom výška kúpnej ceny uvedenej v kúpnej zmluve nezodpovedala výške spotrebiteľského úveru, do ktorej bol zahrnutý doplnkový tovar a služby v podobe doplnkového zákazníckeho servisu a poistného programu N. T. X. Následne Krajský súd v Banskej Bystrici viazaný týmto záväzným právnym názorom dovolacieho súdu rozsudkom zo dňa 25.01.2022 vo veci 14CoCsp 34/2021 rozsudok prvoinštančného súdu zmenil a určil, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov.

23. Ak žalovaný pri výpočte RPMN nevychádzal zo správnej výšky spotrebiteľského úveru, ale zo sumy vyššej v porovnaní so sumou 4.399,- eur uvedenou v kúpnej zmluve zo dňa 17.02.2015, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od celkovej výšky spotrebiteľského úveru. Ročnou percentuálnou mierou nákladov v súlade s ust. § 2 písm. i) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, sa rozumeli celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19. Nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. d) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

24. V prejednávanej veci správne súd prvej inštancie poukázal na ďalšiu dôležitú skutočnosť majúcu význam pre rozhodnutie. V zmysle zmluvy bol spotrebiteľský úver žalobkyňi poskytnutý pri ročnej úrokovej sadzbe 25,4 %. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 5 rokov vo februári roku 2015 (v čase uzavretia úverovej zmluvy) činil úrok 11,91 % p.a. (nové obchody). Z toho je zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi účastníkmi v danom prípade viac ako dvojnásobne prevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami.

25. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priecť dobrým mravom, inak je právny úkon neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je častokrát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

26. V danom prípade teda ide o neprimerane vysoké úroky, ktoré boli dojednané v rozpore s dobrými mravmi, preto je s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka zmluva o úvere v časti odplaty neplatným právnym úkonom.

27. Pokiaľ ide o ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, toto ustanovenie nevylučuje posúdenie súladu výšky úrokovej sadzby a prípadne ďalších zložiek odplaty s dobrými mravmi, nakoľko predstavuje osobitný regulačný mechanizmus, ktorý sa v žiadnom prípade nevylučuje s uplatnením korektívy dobrých mravov. Inými slovami aj zmluva uzavretá s odplatou neprekračujúcou limit vyplývajúci z ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, môže byť v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko skúmanie rozporu s dobrými mravmi nie je obmedzené iba na matematické porovnanie odplaty s určitou zákonnou maximálnou hranicou, ale zohľadňuje aj individuálne okolnosti uzavretia posudzovanej zmluvy, postavenie a pomery zmluvných strán, prípadne ďalšie okolnosti.

28. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 07.02.2020 do 15.03.2021 v celkovej výške 1.798,30,- eur, ktorú žalobkyňa uhradila žalovanému po dni 10.01.2020 a ktorá nebola zahrnutá v jej žalobe v konaní vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 5Csp/31/2020 (obdobie od 12.12.2017 do 10.01.2020). Výška tohto bezdôvodného obohatenia za dané obdobie nebola žalovaným rozporovaná a vyplýva z predložených listín.

29. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

30. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania postupom podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni vzhľadom na jej plný úspech v odvolacom konaní priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).